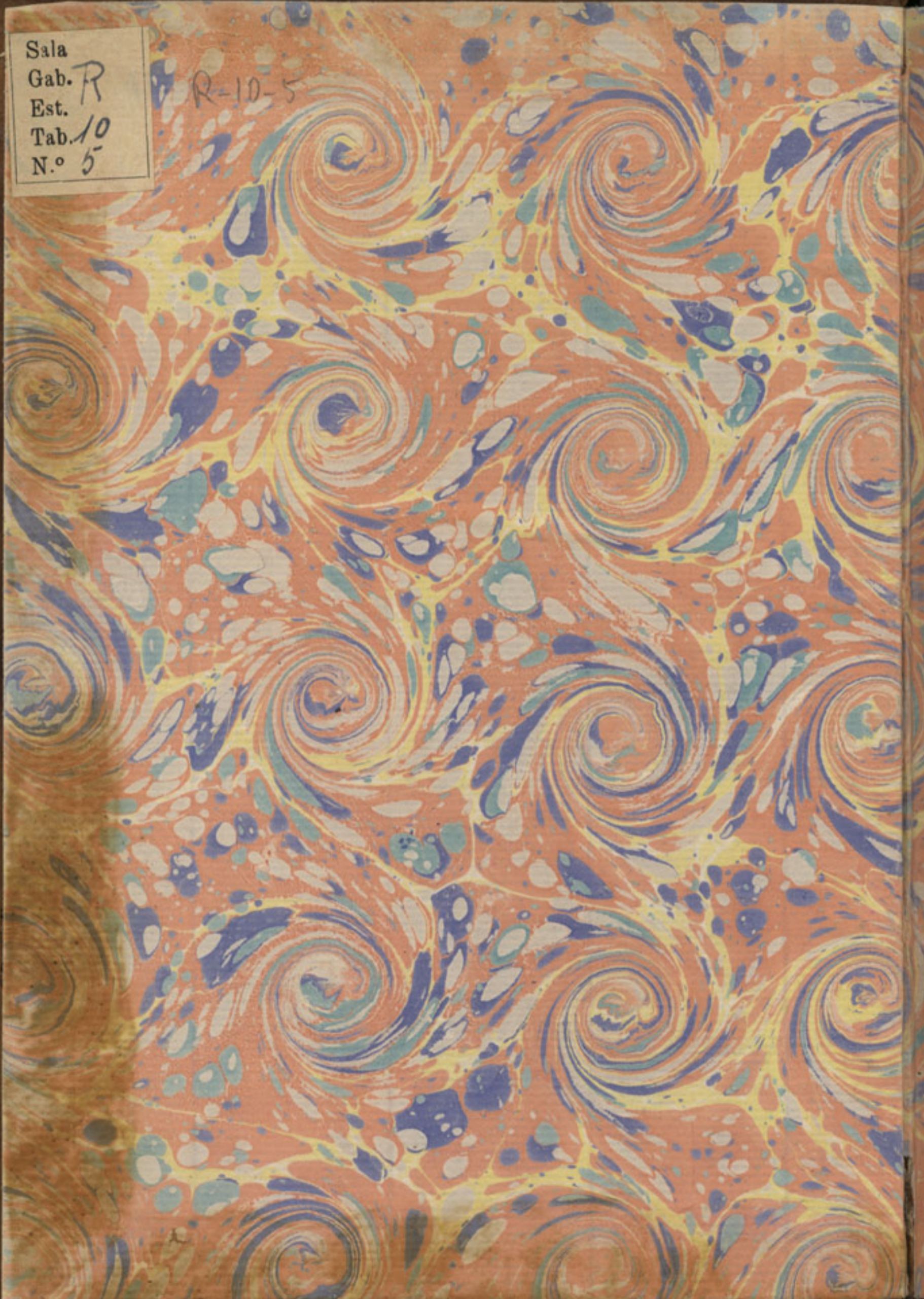

Sala
Gab. R
Est.
Tab. 10
N.º 5

R-10-5

1
Incipit tractatus venerabilis magistri Johannis
Gerson. Cancellarii parisiensis de cognitione
castitatis et pollucionibus diurnis.

Crispi pridem aliqua super preparati
one ad missam sub decem considerati
bus occasione supra principaliter ex
materia pollucionis nocturne. Nunc
autem de pollucionibus que videntur accidere vigilando
quesita sunt a me aliqua que solent timoratas
conscientias plurimum turbare sic frequenter ex diuer
sis personis utriusque sexus tam in confessione quam ex
tra potui percipere. propterea consului nedum do
ctores in scriptis eorum super hac re sed etiam collo
quium habui cum eruditatis et discretis in con
fessionis materia primo et a medicis huiusmodi
multiplicis et varie pollucionis causam inquisi
ui. Denique prepararet se lector audire caste id
quod pro castitatis cognitione necessitas cogit
aperire.

Consideratio prima

Resupponendum est igitur in primis quod
a corpore humano defluit multiplex hu
mor per meatus membrorum pudendorum que ge
nerationi deputata sunt. Unus est vero semia
lis. alius vero vernalis. alius quodammodo
medius qui potest appellari saluialis vel spu
talis. alius additur humor perfectus in mulieribus

qui nominatur menstrualis a huius simili quā
doque masculo accidit ex infirmitate. Porro
facile est satis cognoscere patientibus secundum et
ultram fluxum. quando scilicet ille est vere utrius
lis vel vere menstrualis habet ei suam distinc
tionem in colore et liquiditate. et tales exiunt p
terea ut communiter sine multa delectatione in
membris genitalibus presertim nisi coniungantur
alie cause delectationis sicut infra docebit. Ce
terum humor proprie seminalis et humor ille medi
us non ita facilliter ab invicem secedunt propter simili
tudinem in albedine et viscositate seu tenacitate
et quodam spissitudine habent nonnullas distinctas
proprietas et diversos ortus et meatus unde
defluunt quod de articulatione cognoscere spectat
ad medicos. Est itaque humoris seminalis superfluum
ultime digestionis superfluum non in qualitate sed in
quantitate habens enim naturam sufficientem cibum pro
alimento corporis mittit ex omnibus membris
quod superest ad vasa genitalia nunc plura nunc
minus. Et quando superabundat ipsi nature
conatur expellere tandem illud superfluum quod
fit vel in actu generationis seu coeubitus et per
evaporationes similes sudoribus vel per aliquas
fedas distillationes quandoque sine somno
Aliquando cum delectatione. Aliquan
do imperceptibiliter. nonnunquam in vigilia

quibusdā venit tā volūtariē q̄ inuolūtariē
 modis valde multis nē ex vicio nature nē ex
 vicio culpe. Rurſus huōr ille medius fit ex q̄
 dā ſupfluitate alimētī. nedū in quantitate.
 ſ; a in qualitate. q̄ ſc; ineptus ē nuſcioi me
 ptus ſimilit̄ gn̄acōni velut in ſalua vide⁹ et
 alijs ſupfluitatib⁹ deſluentib⁹ a cerebro tā p
 os q̄ nares iſtis parū a rari⁹. et alijs habū
 dancius a cerebro. Immiſcet aut̄ ſe talis hu
 mor medius cū vrimacōne. aliquñ p ſe deſluit
 ſine cogitacōne a ſēſu. Quñ; vero fit cū delectā
 one a pruritu quodam pluſq̄ in vrima. que
 tñ vrima qñq; cū inordiacōe quad̄ exit. Pu
 to etiā n̄lomi⁹ q̄ vix aut nunq̄ cāt iſte flux
 us hūōis medij. talem modū delectacōis et
 puſſionis. quali tōcius corpis et ſpecialiter
 in pudendis. nec ita perſtringit aut obnubi
 lat in ſuo exitu iudiciū rōnis ſicut venit vere
 in huōre ſeminali. qm̄ a ille humor ſemial
 magis digeſtus. a ad cauſacōem libidinoſe
 delectacōis niſi p inſrigidacōne; a aliunde
 corruptus ſic pporcionabili⁹ inuenitur. Quñ;
 inſup humor iſte medius q̄ ex leuiorib⁹ cau
 ſis ac maiori facilitate mouetur ad exitū q̄
 ſemialis p̄ſertim in mulieribus adeo q̄ ex le
 uiſſimo motu corpis de loco ad locum vel in
 clinatōe abſq; aliqua cogitacōne; et abſq;

sensu proueniat. Ex effectu vero precipitur p
sordidationem quãdã fiscofam i carne sua
vel in pãnis. Euenit autem facili⁹ a nõ sine
aliquo sēsu concomitante vel pretio dum p
sonã pulchram siue dilectam siue turpem
siue iuuenem siue senē siue secularem siue
religiosam. et qñq; deuotã aspiciūt aut tan
gunt aut ei arrident aut confabulãtur aut
Iocantur etiã vbi nihil de ope carnali vo
lunt aut putant nec dicatur pagere sed nec
cogitare

Consideratio Secūda

Tendendū est secūdo pñcipaliter de
ca hanc materiã. q̄ delectatio seu omo
tio libidinosa pruritus seu titilatio proueit
in mēbris q̄ loq̄mur frequēter absq; fluxu
quocūq;. Sūt enī suõsitates aliq̄ q̄s medici
vocāt spiritus et hee sup̄calefatiūr et inflāt
a distendunt venas a nervos in membris
illis. s̄fitq; stimulatō quedam ut pruritus
vel titilacō que dū quietur extigui vel seda
ri per attrēctationem sentitur a qñq; cōple
tur delectacō libidinosa sine quouis fluxu.
Patet hoc in pua ad huc etate que nondū
apta est seminacōi ppter defectū seminis v̄l
actacōem venarū. Suscitatur aut h̄mōi pru
ritus ex t̄lib; fumis seu spiritib⁹ tã ab im̄n̄
secis p̄ ymaginacōes fortes l̄ sordidas sp̄s

maxime aut per ymaginaciones libidinosas
 & turpes quas ab extrinseco p allocuciones pra
 uas et p aspectus lubricos aut tactus impudi
 cos per se vel aliunde prouocatos. Qd si p co
 plementu delectacionis ex talibus absq; omi
 semine corrumpat vere ipsa yginitas iux snas
 quorundam magnorum. Deu pro chdolor q in
 paucis maneret yginitas cogitacione stupor
 est nisi forsan pueris et puellis hac excuset
 defectus sufficiens iudicij rationis. Dicendum
 est preterea q no ois prurit circa membra pu
 da debet iudicari pprie libidinosus nec etia
 cessio eius vel extinctio per vacacionem ut alie
 debet appellari luxuriosa delectatio. Videmus
 itaq; quomodo & in alijs membris crebro pruritu se
 fimus que vnguibus scapendo vel ut iuxta
 vulgare loquar sepinus & extinguiamus. Est
 aut hec passio nonnunquam ita vehemens ut etia
 cum vulneracione carnis per vngues & effusi
 ones sanguinis vix recedat q passio si mem
 bra illa genitalia iuaferit cadit prois i mag
 nam angustiam qui hoc pati cogitur dum co
 tra huiusmodi prurium remedium querit qua
 le fiet; i alijs membris ipse in polluciones fedas
 que passio confurgens ex quibusdam fumis
 Tradunt insuper medici q i membris euemit
 et vere libidinosas atq; culpabiles plabie

descendentibus venas membrorum istorum
et nervos adeo q̄ sedari non potest etiam
per vsum carnalem vel aliam attractionē
quemadmodum narrat. Juuenalis. In qua
dam matrona nobili. Romana. Est igitur in
hoc casu vel in similibus tanq̄ de vera egrit
tudine ad medicos recurrendum. Deniq̄
patet ex istis. q̄ pueri. et puellae cum sobrie
tate. atq̄ disciplina in cibis et potibus atq̄
societatib; ne ab intrinseca causa vel extrin
seca cōsuescant habere libidinosas huiusmōi
commotiones peccati in sua carne. Alioquin
proveniunt ex consuetudine velut in quādam
necessitatem hec agendi precipue dum etas
grādiōr aduenit. Delectatio insup impro
biōr & vehementior sentiētur. Qua in re con
fessores vel parentes cōmoitionem aliquam
facere debent pueris et puellis ut a talibus
abstineant. nec a se nec ab alijs turpiter se
tractari permittant. Attendat quilibet dis
cretus ex premissis quid agēdum et videat
ne dum nimium seuaē loquendi pudicitia
sequatur operum maiōr inordinatio et cōfes
sio de talibus nulla fiat. Attendat ex adue
so nedum prohibitio sic expressa ipsa cona
tum adaugeat verum namq̄ est illud poete
Nictum inuentum. Porro si pntes phiteāt

4

filias suas ab osculis virorum et adolescentulorum
similibus et filios a puellarum et recta comibus; cur non
poterunt filios coarctare verbis aut verberibus
ne seipsum aut seipsas invicem male contrectent cum
sic utique hoc flagitiosius quam alterum et eo plus
habens periculi quo minor est illic verecundia et
licentia maior. Sileo hic de stultis ymo ne
phariseis penitentibus erga suos et suas nimia fa
miliaritate convenientibus. Sileo de ceteris vel
suis vel ancillis vel alijs quam perniciem hanc
contagiosissimam inducere sub quadam ludi spe
cie non veretur. vix mundo ab hac corrupti
one viam ois carnis. Consideratio tertia.

Tendamus tertio principaliter quod
in theologico vel morali negotio dum
inquisitio fit de aliquibus effectibus vel
operibus; an sint vel qualia sint peccata. et faciendum est
resolutio principalis et finalis ad libertatem con
sensus vel dissensus in talibus. et inde peccatum
dicente. Augustino adeo est voluntarium
quod si non esset voluntarium non esset peccatum
Et iuxta eandem doctrinam. actus exterior super
interiorem nihil addit malitiae vel moralis cul
pe ea propter pollutiones vel sedas distillationes
ex membris genitalibus plus respicere conve
nit ordinem morale quam naturale licet consideratio
naturalium proficiat ad moraliu[m] cognitionem;

pleniorē quēadmodū circa Irā. Inuidiā
gulam. et circa alia vicia p̄cipue carnalia q̄
materiā vel fomentū trahunt satis patet
Resupponam? Cōsideracō quāta
igit̄ quarto p̄ dēcisione materie p̄nās
ac similiū cōformē ad doctrinam Augusti de
p̄cessu tēptacōis in nobis sicut i Adam fuis
se scriptura cōmēorat et dīca? q̄ cōmōcō libi
dinosa cōsurgit p̄ statu nature corrupte nob
etiā inuētis et sepiissime etiā p̄ueit oē iuditiū
rōis neq; per cōsequens subest arbitrio aut
cōsensui libero Iux̄ Augustinū dicētem. Non
est in pt̄ate nr̄a q̄bus visis tangamur s̄ est
in pt̄ate nr̄a respucere vel acceptare. Intelli
ge similiē de auditu et olfactu de tactu et gu
stu. Proueit aut̄ hec inuolūtaria p̄uencō ex
corruptōe nature p̄ p̄ccm originale p̄ statu
nature lapsē. Pro statu vero nature p̄mitus
institute et integre talis p̄uencō vicōsa neq;
q̄ cōfigisset. S̄ fuisset ei regimē hoīs talis ordi
natū q̄ ratio suū dominiū supra sēfualitatē
absq; vlla p̄uencōe et rebellionē seruasset
p̄ptēa reputat̄ oīs cōmōcō talis libidiosa
p̄ueniēs iuditiū rōis esse p̄ccm saltē viciāle
qm̄ ip̄a cōsurgit p̄ter vel cōn iuditiū dñe sue
rōis. Verificatur p̄inde dictū illis sapientis
Nullus est absq; p̄ccō. etiā infās vnius diei

5

Proueniēt q̄ppe in quolibet filio ade nō p̄
uilegiato cōmocōes huiusmōi preter vel cō
tra iudiciū racōis. Et ita sumēdo large pccm
veniale absq; tali diu viuere nō vale? diciē
aūt talis commotio voluntaria magis a pec
carrice volūtate p̄mi hoīs q̄ a p̄pria. p̄pterea
si debet p̄prie appellari peccatū etiā veniale opor
tet ut aliquo modo p̄pria volūtas sit i causa

Confideratio quinta

Vne quinto accedendo ad inuestigatio
nem p̄cipalē dubij. quādo talē cōmotio
libidinosa est peccatū mortale et quando nō
qm̄ de veniali attētis p̄missis nō ē faciēda p̄
scrutatio scrupulosa v̄ dubia. Confidē?
q̄ licet ad illā cōmotionem seu temptacōnem
se habeat libeā volūtas et fieri pōt mltipliaē
voluntas vno modo se habet pure p̄uatiue
tā directe q̄ indirecte. hoc est absq; omni actu
volitiuo p̄ omī differentia temporis q̄ nec aū
voluit q̄ illa cōmocō fieret nec aliq̄d disponēs
per se ad illam voluit et dum fit aut post q̄
facta est non aduertit et ob hoc circa eā nō
cōsentit v̄ dissēnit aliū de forsitan occupata
vel in somno voluntas. alio modo se habet
pure positīue tam directe q̄ indirecte hoc ē
cum actu volitiuo. vel nolitiuo sic q̄ antea
voluit deliberate vel voluit q̄ illa commotio

fieret aut dū fit vel facta ē placet sibi vel dis-
plicet deliberate sic q̄ habet consensū vel dis-
sensū liberū in tali cōmōtiōe acceptādo illā
vel deacceptando cū aduertētia. q̄ ita vult
vel ita nō vult. voluntas alif se habet circa
cōmōtiōez illā libidinofam q̄i medio mō sic
q̄ neq; se habet pure p̄uatiue nec volendo
scilic; illam nec nolendo. Et similiter se non
habet pure positīe volendo deliberatiē illam
vel nolendo et ad eam actualiter se conuer-
tendo sed se habet quasi dissimulando vel
dormiendo vel non curando. Ita q̄ nec ex-
presse uel actualiter consentit i illam cōmo-
tionem libidinofam nec dissentit expresse
sed dissimulat et dormitat dum attendere et
vigil esse tenetur. aut dum aduertit pericu-
lum nec tamen obuiare vel resistere conatur

Consideratio Sexta

Uocūca dicamus Sexto consequenter
q̄ distinguū solet in voluntate duplex
consensus vnus completus deliberatiuus et
directus. Alter incompletus vel interpreta-
tiuus et indirectus. Primus fit dum volun-
tas sufficiēter et actualiter aduertit per iu-
diciū rōnis reflectētis se super se. q̄ sic vel sic
agie vult n̄lominus sic agere et hic consensus
est cōmūter satis notus etiā apud parum

6

eruditos vel in moralibus usitatos quia plenus est et directus. Aliter vero consensum quem dicimus interpretatiuum difficilius est aduertere. nam fit multis modis. Unus est quando ratio debet esse prouigilans circa aliquid reprimendum vel repellendum dum iam insurgit actualiter sed omittit et negligit repellere quasi tacens. Iuxta illud vulgatum. Qui tacet consentit videtur. sic nauta negligens dicitur causa submerisionis nauis. Notant vero dicitur quando ratio debet esse prouigilans circa aliquid reprimendum quod si actus esset indifferens vel talis circa quem ratio non deberet laborare ad repellendum seu reprimendum quod scilicet non imminet periculum peccati per silentium suum. tunc non dicitur voluntas in tali silentio consentire. unde potius aliquando deberet dici dissentiens sicut fit in temptacionibus blasphemie et multis alijs que melius vitantur silendo siue non aduertendo quam pugnando et directe conando. sic in civilibus quando quid verum est aut quod tacet non statim videtur consentire immo verius dissentire iudicatur. Alia regula dicit. Qui tacet non concedit et negat. Amplius vero fit consensus iste secundum nonnunquam indirectus quando scilicet voluntas aliquid vult vel agit ad quod solet sequi aliud quod est peccatum ut cum aliquis inebriat se voluntarie ad quod sequitur dormitio et ex dormitione ommissio.

surgendi ad officiū dīnū ab quod obligat
dicitur hec omīssio surgendi voluntaria indi
recte scilicet ex primario cōsensu modo dicto.
Actus vero cōsequentes inde tñ habent de
vicio quātū de cōsensu ī principali actu pmo
nec ampli⁹ si inde adderet alius cōsensus.
Possumus alijs verbis distinguere de cōsensu
volūtatis a similiter de dissensu. Vñ pposito
aliquo obiecto culpabili volūtas pōt se circa
illud habere septuplicat. Vno mō qz vult ob
iectū illud esse. Alio mō qz vult interpretatiue
seu imputatiue. Item vult illud directē vel in
directē. Item vult illud plene et pfectē. aut
vult illud semiplene a impfectē. Item postre
mo habz se suspēsiue a quodā mō neutraliter
qñ scz nullū habz actū nolendi l volēdi cū
illd s tenz iudiciū rōis in suspēso l ad aliqd
se distat. Et hec distictō si bñ cōcipiat claus
ē in oī negotio moāli ad apiēdū exitum dif
ficultatibus inuēris. Cōsideratio septia
7cam⁹ ultra septio qz circa actū carnīlē
aut aliquē hmōi actū ppositū volūtati
īpa se pōt hēre multiplicat. Vno mō qz cōsent
ī op⁹ si facultas adessz aut nisi pudor l timor
hūa⁹ impediret. Alio mō qz licet refugiat a
horreat cōsentire ī op⁹ tale nephariū. Ipā nō
mō nō fat a tuerfat ī aīo suo cogitacōz de illo.

Et iterū potest fieri multipliciter. vno mō ut
 deliberate plene et directe. In hac cogitacō
 ne delcētur et hoc peccatū est in illo cui prohi
 bit⁹ ē carnal' concubit⁹ secus i vxoratis. Si
 enim aliq's act⁹ prohibitus ē consequēter delcā
 tio. Similiter si act⁹ permittitur. pmittit' fil'
 delcācio consequēs directe et de per se ad illum
 actū. Notandū addit' et de p se quomā inspiciē
 mulierē non est de p se peccm sic nec delcācio
 de per se consequēs s' de p accidēs surgit cre
 bro delcācio illa libidinosa icontinenti quā
 continēs nō habēt. Hec aut' regula mltū no
 tanda est contra scrupulos ex vna pte et ex
 alterā pte contra piculū et pro licitis etiā caute
 dimittēdū. Cogitat alio mō talis circa car
 nalem delcātionē; ut eam possit satagendo
 et conādo quasi p vim v' industriā repellere
 et nō semp expedit sicut nec pugnaē cum ve
 nenofo serpēte dum aliter pōt dedari. Cogi
 tat alio mō ex quadā sola curiositate q' sepe
 noxia est et criminalis. Cogitat alio modo qz
 nō aduertit piculū iminē sibi p tali cogita
 tione sed in exercitiū virtutis sibi conuertit' et
 hec potest eē virtuosa et caueatur sufficiēter
 piculū. Cogitat alio modo qz vult et cogitur
 de hac materia docē alios vel de ipius con
 ditōne plenius edoceri. Et si hec agit cum

apposicione inculpate tutele nō peccat mōrli
ter etiam vbi pollucō sequeretur. Sic dicere
tur cum homo cogitur audire confessiones
aut equitare et si qua fuit similia. Demiq;
volūtas quandoq; se habet ad actū talem
propositū quodāmodo neutraliter vel suspē
sive quia nec expedit circa hec deliberare ut
si sit loci et temporis oportunitas aut si pro
ponat sibi quid mallet vel in actum illum
consentire vel perpetue ardere tute facit si
non deliberet de vtraq; parte propter peri
culum incidendi vel in presūptionē falsam si
eligeret ppetuo ardē vel in peccm mortale
si eligeret in actum illum consētere. Hec est
cautela cōueniens multum q; expediens ad
uersus interrogacōes q; vel intus vel exterius
curiose fieri solent vel proponi vbi periculū
imminet quicquid eligatur. Et ita cōsequitur
verificatio illius prouerbij vulgaris. Silere
melius est q̄ stulticiā dicere. Sic agebat qui
dixit. Et factus sum sicut homo nō audiens
et non habens in ore suo redargutiones

Consideracō Octaua

Enīamus nūc octauo ad respondēdū
quibusd' interrogacōib; i hac mate
ria de pollucōe que fieret vigilādo et propo
siciones aliq̄s anotem? q; ad materias alias

de dūte p̄bere potuerūt occasionē cognoscē
 di veritatem de peccatis. Prima p̄positio
 Nulla pollucio diurna vel nocturna pl̄
 habet de peccato q̄ fuerit de consēsu cir
 ca illam i libero arbitrio. Sic de Ira inuidia
 gula et similibus dicitur. Patet p̄positio ex
 tertio notabili. Vnde si null⁹ fuit cōsēsus ve
 r⁹ v̄l̄ interpretatiuus direct⁹ v̄l̄ indirect⁹ per
 fectus vel imperfect⁹ nullū proorsus erit pollu
 tio illa peccatū. Ista ē expressa. Aug⁹ sētētia
 de. ci. dei loquētis de corrupta p̄ violēciā. Di
 cit enī q̄ illa delectatio nullū ē peccatū in cor
 pore dissentientis sicut nec in corpore dormi
 ētis. Et bona ven. dicūt eū loqui etiā de pecca
 to p̄prie veniali. si autē fuerit alter istorū cō
 sensuū tūc iudicāndus est de qualitate et quā
 sitate peccati p̄porcionabiliter ad cōsensum
 Consensus itaq; verus plus habet culpe q̄
 interpretatiu⁹ ceteris p̄ib⁹ et cōsensus direct⁹
 pl̄ q̄ indirect⁹ et cōsensus plen⁹ pl̄ q̄ imper
 fectus ymo cōsensus verus dū imperfectus est ex
 fragilitate v̄l̄ ignorantia sepe reputatur so
 lū venialis. qui si perfectus eēt mortalis dice
 retur. Similiter cōsensus indirectus non pl̄
 causat in sequētib; actibus de malicia q̄ ip̄e
 sit malus. Et ita pollucio veniēs ex solo cōsen
 su in c̄pulā venialē dicēda est solū venialis

Exemplum de incestu loth fm doctores. q
hoc valet ad materiam de pollucōe nocturna
cognoscenda ymo si iam peccatum sit deletū
per penitentiam non oportet sequentes adus
esse novas culpas ex ista ratiōe.

Secunda propositio

Vlla pollucio diurna debet proprie dici
mollities nisi fuerit per consensum libe
rum vno modo vel alio prouocata & extorta pa
tet ex precedenti quoniam sicut non fuit pol
lucio hec i potestate patientis. Ita nec peccatū
Mollities autem sonat in peccatum quoniā
dicit. Apostolus. qd neq; molles regnū dei pos
sident. Tercia propositio.

Vlla talis pollucō debet reputari casus
reseruatus sub nomine mollitiei ymo
nec peccatum ut dictum. Patet quia non est
mollities et magis dolēdū est qui huiusmodi
est tale aliquid ptulisse q̄ egisse & voluisse si
cut contingit in erectōe pudendi intelligit
cum consensu volūtatis. Additum est sub
nomine mollitiei quia forsan i casu posset su
perior casum talem sibi ad horam v̄l quo ad
aliquos reservare non quia peccatum sit sed
ut magis instruatur et instruet si sit pecca
tum vel dissentiens ad peccatum seu ad pec
cati periculum et si sit pollucō proprie dicta

9

hæc tamē generaliter et p̄ sepi fieri diuissimū
est ymo stultū

Propositiō quarta

Vllus fluxus ex membris generationi
deputatis ēputādus ē de se pollutio vlt
mollities si non fuerit vere seminalis. vnde
fluxus vimalis vel menstrualis vel alteius
humoris mediū nequaquam appellādus ē molli-
ties siue pollutio et ex sequenti patet quod nec
isti casus cōseruari deberēt sub noīe pollucōis
sicut p̄positio p̄cedens exponebat. sed dictū
est i p̄positiōe quod isti fluxus nō sūt reputādi
de se mollities quomā de p̄ accidēs vel prop-
ter adlundū aliqd potest secus euenire sicut
propositio sequēs docet

Propositiō quinta.

Vlla pollutione ac fluxu cōtingētib;
stat hominē grauiori et inordinatiōi
sebitate animā suam maculaē quā facit alius
vere pollutus quā p̄ molliciem ymo p̄ fornicati-
ōnē ymo p̄ adulteriū vlt sacrilegiū vlt incestū
supatus. Deducitur hæc p̄positio p̄ illa quā
de causa delectatiōis et pruritus in secundo
notabili p̄dixim⁹ vnde et propter hoc spado
dicuntur deflorāē virginem. dicuntur insup tā
pueri quā puellæ añ annos nubiles exardescē
in iuicē. dicuntur etiā frigidi et maleficiati nō
potentes semiaē nepharijs nequissimis nō
nūquam illecebris semet inquinaē et eo flagitiōsi

funt ista p cōtredationem illicitā aut aliter
quo diutius durat viget & ardescit absq; se-
datione per efluxum seminis hec ignomini-
osa lates passionis.

Propositio sexta.

Ollutio vel fluxus qui vlt̄ nihil habue-
runt de consensu nec per cōsequens de
peccato non impediunt hominem de per se a cē-
lebracōe. Dicimus de per se. quia de p accns
aliter est. utpote qz patiens scrupulosus et
timidus est in hac pte et fatiens sibi cōsciāz
inquietam & dubiam aut quia patiens sen-
tit se ex hac feditate discrahiatum in aimo
ac deiectum. Aut quia nequit sufficienter co-
gitationes lubricas aut turpes inde confur-
gētes depellere. Vnde notand qz sicut yma-
ginationes voluntarie et lubricę disponūt
maxime ad hmōifed as cōmocōnes. Ita vi-
cēuersa somnia nōnunq̄ de nocte. vlt̄ cogi-
tacōnes in vigilia proueniūt ex huiusmodi
omotione & carnali stimulaōne quēadmo-
dū iratus aliter & alia cogitat q̄ mitigatus
& timens q̄ securus. Dicamus p̄terea circa
prīncipale qz de illo de quo loquimur. Licet
inuoluntarius fuerit in paciēdo remanet
tamen in aimā quedā carnalis degustatio
qm̄ sicut gustato spiritu desipit caro. Ita gu-
stata cāli voluptate et inuitis desipit spūs

Addunt alij immittentes dictis Bonaventurae si-
 miliu dicentes impedimentum generale est eo quod
 quiritur ad celebracionem mundicia nedum spi-
 ritualis a peccato sed corporali ab huiusmodi fe-
 do humore hoc qualiter habeat veritatem pu-
 tam apparuisse dum tracta de pol. nocturna
 loquemur. Unde dominus de palude eruditus in
 legibus tam canonicis quam civilibus quam divinis
 dicit de pollutione nocturna si causam non ha-
 buerit culpabilem quod debet homo cessare a celebra-
 tione debet; inquit de ingravo non de precepto sic quod peccet
 mortaliter si celebret. Sic videtur Augustinus de
 quotidie communicantibus. quod nec laudat nec
 vituperat. sed eos suo sensui et devotioni derelin-
 quit. Unde si alter coniugium reddens debitum non
 arceatur a comunione secundum Bonaventuram videtur
 quod illa macula corporalis non impedit comunio-
 nem ymo nec impediret celebracionem in sacerdoti
 te greco qui similiter uxori reddere debitum
 tenetur postulanti. **Proposicio septima**
 dicitur quod non omnis illecebrosa cogitacio con-
 surgens in anima etiam cum aliquo consensu
 dubio vel interpretatio est imperfecta. Similiter
 nec omnis pruritus vel titillacio vel stimulacio
 confurgens in membris genitalibus ex hac ille-
 cebra impediunt a celebracione. Sic nec fluxus
 inde consequens de se impedit dum ratio non

consentit vlt̄ dum remittitur nec plene cōsen-
sit in illum. Primā partem ut arbitror cō-
cedunt omēs. De sc̄da vero parte similit̄ est
ratio si propositio precedēs attendatur. Cō-
filiū tamen est in hac parte ut vitentur di-
ligenter occasiones a satagat homo ne mo-
rosam et sensualem cogitacōnem in se qua-
lemcūq; sic figat de aliquo a circa aliquod
quā eam dū vult possit euellere. Ita accō-
moda te rebus dicit Seneca a non da cogi-
tationes carnales et fluxus inde sequentes
absq; cōsensu voluntario vīnuntur plezq;
salubrius tutius et efficacius si ratio se ha-
bet circa illas per modum non curantis vlt̄
diuertentis voluntatem ad alia q̄ si sollici-
tetur tristē turbetur a tenētur tales expel-
lere. Notetur in hoc loco tractatulus in gal-
lico de v̄medio contra temptacōes blasphemie
compositus. Auget itaq; cogitatio ve-
hemens vel ymaginatio conatū ac proinde
nutrit cogitacōnes huiusmodi ymo multi-
plicat a efficaciores reddit ad fluxum cōse-
quendū q̄ si dissimulauerit neq; curauerit
plus q̄ de alterius huōis natural̄ fluxu ac-
q̄rescet. Possit aptat̄ circa rē hāc exēplū de
Iuueibus q̄ trabē in alto positā nūq̄ absq;
casu trāsirent quā audaces per cōsuetudinē

11

aut aliunde tota securitate transibunt. Fit
autem diuersio talis multipliciter omnis p
impressionem sigilli crucis i pectore v' i frō
te quod aliqui eputat efficacissimum sicut
illud signū est triūphale atq; salutiferū sū
me preterea humilitatis vincit autē humi
litas laqueos dyaboli. dicente Anthōnio fit
hec diuersio aliquādo p lesionem aliquā cor
palē i lingua & alibi. Quādoq; p expbrao
nē & allocucionē seueram suarū cogitationū
tanquam esset aliquis apparēs temptator
exterius phy. phy & vobis cogitatioes vi
lissime pcul hinc abite i malā horā venistis
sum alijs occupatus. Non de vob' auditū nō
visum. discedite ab hinc. Syrenes vsq; i eri
tū dulces. Fit & h' diuersio nōnūq; p irrisio
nē quandā talis illusiois surgētis tā multi
pliciter i animo et turpiter fit demiq; p vita
tionē p confessionē puram & nudam & sup
modum p spem & imploracionem dñi au
xilij sine quo cōtinens nemo plene esse pōt

Propositio octaua

fficile est vel impossibile absq; diuina
illuinaōne cognoscere certitudinaliter
radicem & causā pollutiois diuine si videlicet
veniat ex cōsensu vero & interpretatio aut cō
sensu directo & indirecto aut a cōsensu supiois

racōnis vel inferioris puenit. Puto ppositō
nē hāc cōsiderātibz eē notā. Ex quo cōsequē
inferē. qd qd btūs est vie q̄ semp est puid?
a qd bonaz mētū ē facē cōsciā vbi d̄ necita
te nō est; aliqn̄ faciēda. expedit de talibz cōfi
teri a non sine cōsilio prudētum a expertoz
propter talia nihilipendēre vel contemnē
In seipf̄ aut̄ expedit qd post cōsiliū acceptū
a prudētibus expertis a deuotis dimittat hō
scrupulos a timōēs nimios. alioquin nibi
lomin⁹ cadēt in pusillimitatē quādā a in
quietacōem spūs que non possēt sufficiētē
recipe illum cuius in pace factus est locus.
nec ascēdit vnq̄ tal̄ aia in pfectōis sblimi
tatē. d; vero superior et expertus cui⁹ in hac
re q̄ritur cōsiliū a s̄ditis. postq̄ exploraue
rit oia dicē diffinitie. et solida r̄nsioē. tu fac
ita. qm̄ si medicus in medendo vacillaueit
q̄lis i egroto spanda erit secura stabilitas
hinc tragicus ait. Quī dubiā salutē dat af
flictis negat.

Propositio nona.

Obuian̄dum piculis a scrupulis quī
c̄surgūt ex fluxu fedo diurno. cōsideran
d̄ sunt diligenter cause a radices. ut eis ag
n̄tis fiat diligens et discreta p̄uio. Dis
cretam vero dicimus p̄uioē; que nec
velit abscondē causas cū maiori defmento

piculi a scādalo q̄ sit bitū mōi flux⁹ q̄ q̄nq; .
 non est nisi venial' p̄feram dū humor ille
 medius quem dixim⁹ nec ex aduerso p̄mit
 sit ea licēciose fieri q̄ de se culpāda fūt a ēsc̄ca
 ei facili' possunt cuiusmōi sūt lubrici aspect⁹
 visus inepti societas pl⁹ q̄ d̄cet amicabile
 in se gerens delectationem a si nō de p̄ se libi
 dinosam piculosam tñ a plus equo sēfualē
 que nihilomī⁹ aliquñ sub officijs aliquibus
 spiritualis edeficij ut est confessio vel lectō &
 erudicio colorare p̄mo veri⁹ obscurāē se co
 naē. Sed et caueat aliorū supior sibi a suspi
 tionib⁹ nimis et a q̄dā ut sic loquat in vtili
 zelotipia circa subditos se cōtineat nō idicēs
 ieiunia excessiua & separans eos ab inuicem
 inutiliter a spiritualia colloquia vel officia ve
 tans eis. Serua demiq; comitū illud. Ne qd
 nimis. Et illud sapientis. Noli nimium esse
 iustus q̄ qui nimis emungit elicit sāguinē
 Difficile ē fateor i hac re se aurea mediocrita
 te tenere s; spiritualis omia d̄iudicat velut
 in acre splendido mediāte sole. Velut p̄tea
 i fonte lucido a illū iudicat sup oēz diē. Car
 nal' vero iudicat velut i fonte turbido a limo
 so nō discernēs de grossis etiā reptilibus ve
 nenosis immixtis velut p̄terea i domo caligi
 nosa vir attrectando discernens hec ab illis.

iudicat postremo vix inter diē & noctē & ita
frequētiſſiē sese fallit et impigit i die velut
in tēbris. sed saluate illū d; spūalis ductrix
man⁹. q; si remittitur seducere spm̄ si p̄mon
stratio sibi si prior & abbas mauult esse. dū
trāsit p̄ tenebras & p̄ obrupta portabit q̄dē
ille damnationem suā & dux liber euadet.

Ollucōnē corporālē

Propositiō. r.

qñ; precedet cōsēsus qñ; comitatur qñ;
sensus ē circa eā non cōsēsus. qñ; vero sēsus
eā opatur. & ita fit non solum cū cōsensu vel
sensu. s; ex consensu vltimū hō; grauius ē
& reddit pprie pollucōnem culpabilem. De
niq; tria p̄ma licet non reddant proprie
& de per se pollucōnē culpabilem sunt ipsa
culpe & peccata. Alterz vero quādo scilic; pol
lucō fit cum sensu non est de per se peccatū
ymo frequenter auget meritum tanquam
materia virtutis dū resistitur violentie pas
sionis que dū sentitur ipsa magis & magis
allicit & impellit. Quare finaliter resisten
tia habet plus virtutis. Addamus. q; et si
pollucio corporalis et vere seminalis diue
na vel nocturna. nullo modo debet scienter
extorqueri etiam pro sanitate vel allucina
ne corporis vel iudicij rationis cōsequendi
Si tamē dū sine tali consēsu procurāte eam

vel extorquente puenit ipsa placeat non quod delectatio est sed quod alleuiatione corporis opatur. Hec non iudicatur esse peccatum. videat tamen homo presertim nouitius ne huiusmodi opacitiam se seducat pretendens unum et agens alterum. Salubrius est itaque cogitationes et iudicia circa rem hanc diuerse quam habere.

Propositio undecima.

Ollutio diurna vel nocturna dum sentitur effluere non debet violenti prohibere si probabiliter estimetur quod huiusmodi violentia frustra esset. Nihilominus pro exercitatione virtutis et pro euasione periculi videtur expediens ut homo conetur prohibere quantum sentit vel expritur commode fieri posse quam si hec retentio nocere debeat corpori proderit anime. Naturam denique postmodum uno modo vel alio talem humorem a se eicit patet in mulieribus puerperis quibus siccatur mamme dum non elicitur lac. Alioquin semper fluere patum est. Sic polluciones isteymo et pruritus tutius non utendo vel exercendo sed abstinendo vincuntur. Similiter autem exprit etiam in pruritu sensualis. Hec autem pollutio etiam in vigilia si in principio usque ad finem habeat iugiter rationem et voluntatem remittentem quantum potest in casum negocii voluntas reputabitur nedum non peccasse mortaliter sed

multipliciter meruisse iuxta illud beati lucie. Si
me invitam corrueris mihi castitas dupli-
cabitur ad coronam. Potest autem casus diu-
ne pollucōis euenire circa eos qui hñt de ne-
cessitate audiē confessionēs vel aliqua talia co-
gitare vel agere ad quod sequitur aliqui remitte-
tib; eis toto posse. et sibi precauētib; ab imitio
vsq; ad fine; talis passio feditatis quod si quis
dicit omittat talis qui tam fragilis est et lu-
bricus audire confessionēs. predicare et similia
Rñdetur quod in multis casibus non oportet hoc
fieri propter necessitatem consilij et euitacōez scā-
dali et obligacōnem officij. sed quales sunt
isti casus non potest generaliter arte determi-
ri. Referamus hoc ad illud quod sapiēs indi-
cabit circūstantiarū condicōe pensata. Con-
sulo tamē ut auditurus confessionēs in hmoi
piculo accedat pparatus cū timore et tremo-
re. Auertat insup quātū potest fatiē seu oculū
carnis et non min⁹ oculū mētis ab aspiciē se
fuali illius qui confitetur sed accēdat i arcē rōis
Illicq; recogitet aiā illi⁹ velut egrotā et
sauciā quod caro non potest quicquid. deim celebra-
tur⁹ si potest officij hoc differre post missam su-
am nisi agit quā recēs hmoi flux⁹ pl⁹ impe-
dit celebracōz quod vetus. Constituat ptea confes-
sor et in illo statu corporis i quo min⁹ scandalizabit

Incipit forma absolucōnis sacramentalis
eiusdem Magistri Johānis Gerson.

Ratia tibi et pax frater carissime
petis primo si apud aliquē docto
rem reperiatue forma autentica
absolucōnis sacramentalis. Respondeo q̄
sic. Et de hoc videatur summa confessorū v̄l
Bertelina sup hoc verbo Absolutio. In illa
questione v̄tz forma absolutionis debeat
fieri sub modo iudicatio. Et fm̄ illa que ibid̄
repiuntur patebit satis r̄nsio. Ad illud
q̄d secūdo petis sc̄z. Que sit forma sufficiens
Deinde ad tertū q̄ queris. Vnde tot vale
tates in forma ista absolutionis. R̄no. q̄
ex ignorantia vel negligētia sufficiēt in qui
rendi que agenda sunt circa sacramenta.
Sed cur quid plus circa istam formā q̄ cir
ca alias. Ratio vna est. q̄ alie forme dicun
tur publice et inueniuntur scripte sicq̄ legun
tur. hic aut̄ occulte et absq̄ libris et arbit̄is
fit negotiū. Potest et alia racō dari. q̄ act̄
cōfessionis et absolucōis ē quidā actus iu
dicialis. vbi videtur sufficere q̄ sacerdos iu
dex explicet sententiā suam quibuscūq̄ ver
bis dū tñ intendat absoluē sicut dicim⁹ in
m̄rimoio. q̄ cōfessus iterior ab̄oz significat⁹

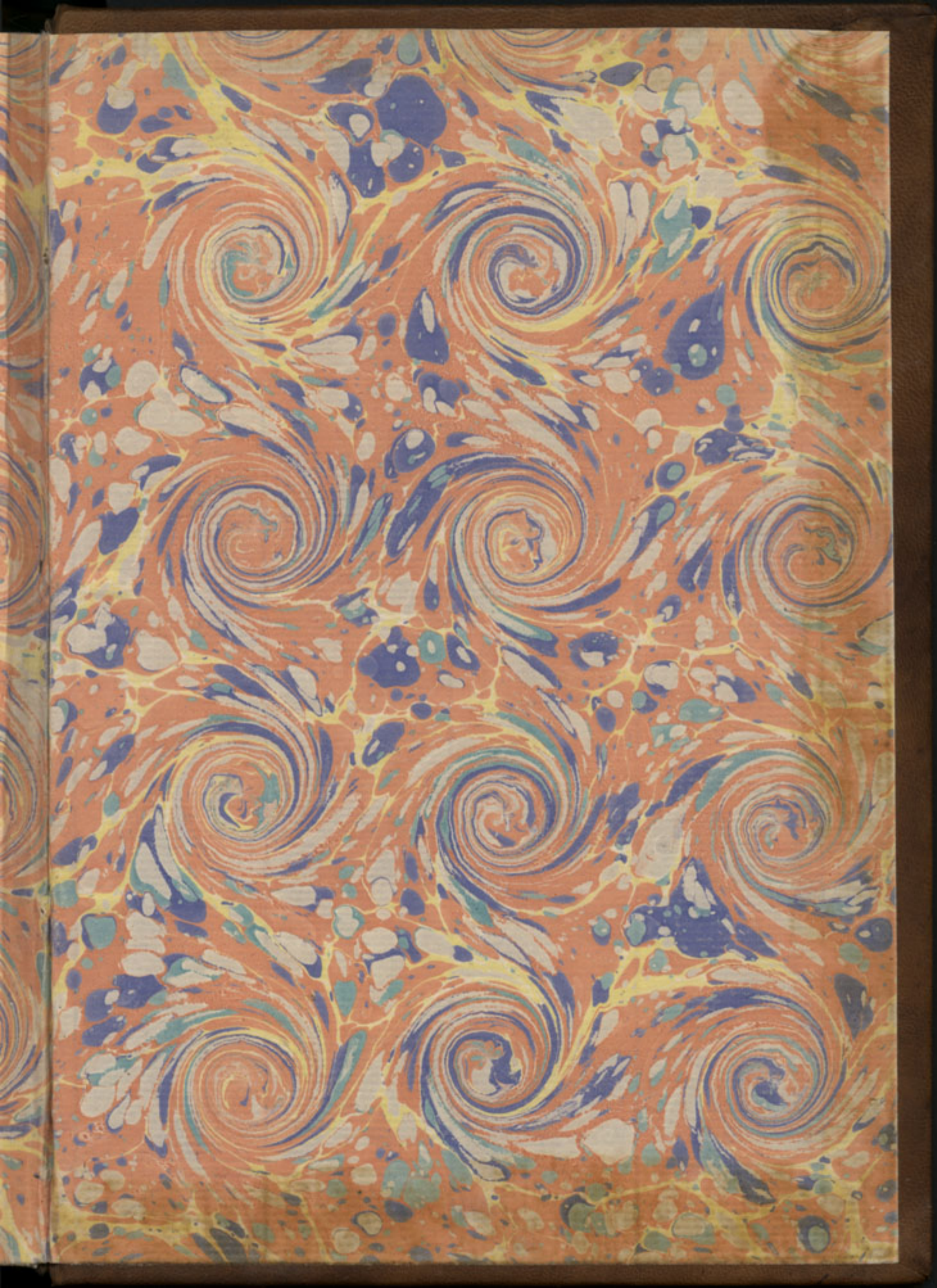
exterius qualibuscunq; verbis. ymo et si
 gnis sicut in muto sufficit ad m̄imoniū cō
 trahendum. Deinde pro solutione aliorum
 quesitorum a declaracōne premissorum scri
 bam tibi modum quo vtor in huiusmōi ab
 solucōnibus. vnde si nihil dubitatur de ex
 communicatiōe cōtracta. dico primo per mo
 dum imprecationis que de cōgruo p̄mittit̄

Absolutio

Omin⁹ n̄r. Ihs̄us crist⁹. te absoluat. uē
 parcat tibi d̄⁹. vel dū mora maior est.
 Misereat̄ tui omnipotens deus ac. Deinde s̄b
 iūgo cū intentione interiori absoluēdi quā
 tum possum. a sc̄dm̄ auctoritatem mihi com
 missam et dico. Ego te absoluo a peccatis tu
 is in nomine patris a filij a spūss̄andi. Amē
 Nec oportet aliud addere. nec istud prono
 men alijs nec istud adiectiuū omnibus nec
 istud obliis nec illud contritis. ymo potest
 nocere si ponitur hoc adiectiuū contritis cū
 virtus sacramentalis absolucōnis valeat su
 per peccata solum attrita licz nōdū contrita
 Et ita est additio quodammodo distrahens
 que presuppōnit contricionem p̄cessisse que
 non semper pre requiritur. Vt dictum est
 Item nec oportet addere quantum possum
 a adhuc minus istud quantum debeo. quia

sepe sacerdos non tenetur aut d; absoluē
a ita est addicō distractens. Item nec o; ad
dere. autoritate mihi cōmissa ac. Oia enim
alia sufficiēnt fiūt a valent p̄ intencōnem
interiorem quam h; sacerdos vel habuit in
volendo absoluere. Vnde pro regula teneat
q̄ forme sacramētoꝝ dñt eē absolute a nō
cōdicōnales. Et si opponatur q̄ in baptismo
d; qñq; Si tu nō es baptizatus. ego te bap
tizō ac. Rēdeo q̄ illa conditio non se tenet
nec tenere deb; ex pte forme sed solū refeñ
da est ad explicacōnem intencōnis quā h;
sacerdos. quā intencōnem ideo explicat ne
putetur velle baptizare puerū iā baptizatū
a ita facere iniuriam sacramento. Vñ apd
deum sufficeret intencō interioꝝ sine tali ex
plicacōne nisi quia sic ecclesia voluit fieri cā
dicta. Simile est; in dubio qđ aliquis brēt
de hostia posita añ eum dum celebrat a nes
cit plene si cōsecrata sit iam vel non. utpu
ta q̄ nescit si ptulerit sufficiēnter v̄ba ac.
Tūc si necessaria sit securitas amplioꝝ suffi
ciet q̄ hō cū intencōne ista q̄ nō intēdit cōse
crare istā hostiā si sit cōsecrata dicat verba
cōsecratiois q̄uis talis repetitio non sit pas
sim faciēda nec est; i hoc assuescendū. Ad
dat q̄ predcā forma absoluōis sacmētal

sufficere in quacūq; absoluōne pro peccatis
 siue fiet confessio post vnā absoluōnez iā da
 tam siue nō. Nec oportet dicere. Absoluo te
 ab isto peccato ac s̄ sufficit sicut p̄us. demiq;
 tutius obseruatur breuis et succinta forma
 absoluēdi predicta. q̄ dū fiūt tot addicōes
 q̄ vel siue supflue vel q̄nq; distrahētes aut i
 peditiē. Ceterū q̄ ad absoluōnē de excoīca
 cōe. R̄ espondeē q̄ in foro publico nō sacram
 tali nulla certa forma equirit̄. sufficit q̄ h̄is
 ptatē iudiciariā siḡfic; intētiō; suam q̄ vult
 talem absolutū esse. Porro quo ad sacram
 talē absoluōnem q̄ vltorius requiritur a
 circa cui⁹ omissionem multū deficiunt. preci
 sa forma non ita requirit̄ sicut in alijs sacra
 mētis. vnde ista forma sufficit cum intētiōne
 interiori sicut p̄us explicabat̄. Ego absoluo
 te ab excoīcatione v̄l ex cōmunicatōib; ac
 Et pōt addi lic; nō sit necēariū istd a restituo
 te sacramētis ecclēie a orōnib; d̄inis. In noīe
 p̄ris a filij a spūstādi. Verū quo ad miore
 excoīcationē. que contrahitur ex participa
 tione cū excoīmunicatis sufficit eadem forma
 Sed q̄ ad excoīcationem largo noīe dictā. q̄
 strahitur ex quolibet peccato mortali. qd̄ se
 perat h̄xiem a deo. puto q̄ nō requiritur spe
 cialis forma. s̄ sufficit illa que dictā ē p̄ pcc̄is

LIBER REGULE
PASTORALIS
GREGORII PAPE

IOHANNES
GERSON

DE POLLUTIONE
NOCTURNA

DE COGNITIONE
CASTITATIS

Sala

Gab. R

Est.

Tab. 10

N.º 5